

Економіка

УДК 339.138:004.738.5:351.86

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18023742>

**Вплив розвитку електронної комерції на національну економічну
безпеку**

Трофімчук Михайло Олександрович,

к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту та маркетингу,

Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука, м. Рівне, вулиця Степана

Дем'янчука, 4, 33000

mr.trofimchuk@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-0225-4384

Колоїзд Олег Володимирович,

аспірант кафедри економіки та фінансів,

Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука, м. Рівне, вулиця Степана

Дем'янчука, 4, 33000

o.koloizd@gmail.com

ORCID ID: 0009-0004-3752-2256

Прийнято: 05.12.2025 | Опубліковано: 22.12.2025

Анотація: Метою дослідження є розроблення цілісної теоретико-методологічної концепції, яка пояснює та систематизує механізми впливу електронної комерції на економічну безпеку держави шляхом ідентифікації та аналізу ключових причинно-наслідкових взаємозв'язків. В дослідженні було

застосовано комплекс методів, які дали змогу що забезпечити системність і наукову обґрунтованість отриманих результатів. Метод теоретичного узагальнення та систематизації – використано для опрацювання наукових джерел і формування теоретико-методологічної концепції впливу електронної комерції на економічну безпеку. Метод динамічних рядів – застосовано для дослідження глобальних тенденцій розвитку електронної комерції. Метод структурно-функціонального аналізу – використано для виокремлення та характеристики базових елементів електронної комерції та різних каналів впливу на економічну безпеку держави. Метод порівняльного аналізу – застосовано для оцінки позитивних і негативних ефектів розвитку електронної комерції та визначення умов, що сприяють посиленню або послабленню економічної безпеки країни. У статті досліджено механізми впливу розвитку електронної комерції на економічну безпеку держави в умовах цифрової глобалізації. Сформульовано теоретико-методологічну концепцію, що пояснює причинно-наслідкові зв'язки між поширенням e-commerce та трансформацією економічної безпеки. Проаналізовано глобальні тенденції розвитку електронної комерції та охарактеризовано базові елементи її інфраструктури, включаючи онлайн-торгівлю, електронні платіжні системи, маркетплейси, цифрові логістичні рішення, хмарні технології та транскордонну торгівлю. Визначено й систематизовано основні канали впливу e-commerce на економічну безпеку, зокрема це фінансово-економічний, інформаційний, інвестиційний та соціально-економічний. Окреслено ключові позитивні та негативні ефекти цього впливу. На основі узагальнення отриманих результатів визначено, що електронна комерція може як зміцнювати, так і послаблювати економічну безпеку, зокрема позитивний ефект виникає за умов розвиненого кіберзахисту, прозорого регулювання та високої цифрової доступності, тоді як низький рівень захисту, цифрова нерівність і домінування іноземних платформ формують додаткові ризики для стійкості національної економіки.

Ключові слова: електронна комерція, економічна безпека, онлайн торгівля, цифрова економіка.

The impact of e-commerce development on national economic security

Trofimchuk Mykhailo Oleksandrovyh

PhD (Economics), associate professor
department of management and marketing
Academician Stepan Demianchuk International
University of Economics and Humanities,
Stepan Demianchuk St, 4, Rivne, 33000

mr.trofimchuk@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-0225-4384

Koloizd Oleh Volodymyrovych

postgraduate student
department of economic and finance
Academician Stepan Demianchuk International
University of Economics and Humanities,
Stepan Demianchuk St, 4, Rivne, 33000

o.koloizd@gmail.com

ORCID ID: 0009-0004-3752-2256

Abstract: The purpose of the study is to develop a comprehensive theoretical and methodological concept that explains and systematizes the mechanisms of e-commerce's impact on the economic security of the state by identifying and analyzing key cause-and-effect relationships. The study used a set of methods that ensured the consistency and scientific validity of the obtained results. The method of theoretical generalization and systematization was used to study scientific sources and form a

theoretical and methodological concept of the impact of e-commerce on economic security. The method of dynamic series was used to study global trends in the development of e-commerce. The method of structural and functional analysis was used to identify and characterize the basic elements of e-commerce and various channels of influence on the economic security of the state. The method of comparative analysis was used to assess the positive and negative effects of the development of e-commerce and to determine the conditions that contribute to the strengthening or weakening of economic security. The article examines the mechanisms of influence of e-commerce development on the economic security of the state in the context of digital globalization. Previously unresolved aspects of the issue are identified and a theoretical and methodological concept is formulated that explains the causal links between the spread of e-commerce and the transformation of economic security. Global trends in the development of e-commerce were analyzed and the basic elements of its infrastructure were characterized, including online commerce, electronic payment systems, marketplaces, digital logistics solutions, cloud technologies, and cross-border trade. The main channels of e-commerce influence on economic security have been identified and systematized: financial and economic, informational, investment, and socio-economic. The key positive and negative effects of this impact have been outlined, in particular, increased transparency of economic transactions, strengthening of the tax base, stimulation of innovation and increased competitiveness, as well as the risks of cyber threats, market concentration, data leakage, and dependence on foreign digital platforms. It has been determined that e-commerce can both strengthen and weaken economic security. In particular, a positive effect occurs under conditions of developed cyber protection, transparent regulation, and high digital accessibility, while low levels of protection, digital inequality, and the dominance of foreign platforms create additional risks to the stability of the national economy.

Keywords: e-commerce, economic security, online trade, digital economy.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Стрімкий розвиток електронної комерції в умовах цифрової глобалізації зумовлює глибокі трансформації національних економічних систем, що безпосередньо впливають на параметри економічної безпеки держави. Формування нових моделей економічної взаємодії, зростання обсягів онлайн-торгівлі, поширення цифрових платіжних платформ та інтенсифікація транскордонних електронних транзакцій створюють як значні можливості для підвищення ефективності національної економіки, так і комплекс спектральних ризиків. За умов формування глобального цифрового простору електронна комерція стає критично важливим елементом економічної інфраструктури, що визначає конкурентоспроможність національних виробників, рівень фінансової прозорості, стійкість до зовнішніх шоків та здатність держави забезпечувати контроль за економічними процесами. Тому, у цьому контексті важливо розглядати електронну комерцію не лише як інструмент торгівлі, а як стратегічний сектор, що формує нові стандарти економічної безпеки країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам економічної безпеки країни, функціонування та розвитку електронної комерції присвячені дослідження багатьох вчених в Україні та закордоном. Так, Н. Шведа та О. Краузе [1] розглядають сучасний стан ринку електронної комерції, порівнюючи його розвиток у довоєнний період із ситуацією під час повномасштабного вторгнення. Кінцеві висновки підкреслюють значний потенціал українського e-commerce для подальшого розвитку та національної економіки .

Д. Щитов, К. Жадько та М. Мормуль [2] у своєму дослідженні розглядають відмінності між світовими та українськими тенденціями електронної торгівлі, наголошуючи на важливості клієнтського досвіду та вдосконалення логістики доставки. Зокрема, відзначається зростання українського ринку електронної комерції, попри виклики, та його фокус на інформаційній безпеці та безготівкових платежах.

Дослідження, яке здійснили S. Hendricks, та S. Mwarwele [3] спрямоване на висвітлення факторів, що впливають на впровадження електронної комерції у країнах, які розвиваються. Автори відзначають, що переваги розвитку електронної комерції проявляються у розширенні ринків збуту, підвищенні ефективності бізнес-процесів, зростанні продуктивності. Дослідження робить внесок у теорію та практику, надаючи країнам, що розвиваються, орієнтири для формування стратегій подолання бар'єрів електронної комерції та посилення її ролі у стабільності національної економіки.

Проблематиці впливу цифрової економіки в цілому та електронної комерції зокрема, на розвиток національної економіки, присвячено статтю А.Слободи та Н. Скоробогатової [4]. Автори проаналізували теоретичні підходи до визначення сутності поняття «цифрова економіка» і обґрунтували, що цифровізація є актуальною необхідністю для економічної системи, оскільки вона підвищує продуктивність процесів і конкурентоспроможність на світовій арені. Відповідно все це посилює економічну безпеку країни.

О. Паршина [5], з співавторами, досліджувала вплив діджиталізації та розвитку цифрової економіки на економічну безпеку держави. Науковці дійшли висновку, що цифровізація значно підвищує ефективність економіки, створює нові джерела доходів і спрощує доступ до ринків. Водночас вони підкреслюють наявність суттєвих загроз: кіберзлочинності, порушення конфіденційності, ризик безробіття через автоматизацію, цифровий розрив між різними соціальними групами.

М. Ігнатенко та Я. Ігнатенко [6] свої дослідження присвятили аналізу розвитку електронної комерції в Україні та її значному впливу на національну економіку та суспільство. Автори приходять до висновку, що електронна комерція позитивно впливає на економіку, трансформуючи бізнес-процеси та покращуючи споживацький досвід.

В. Гнатенко [7], в своєму дослідженні присвятив увагу критичному аналізу та визначенню сутності економічної безпеки як найважливішої

складової національної безпеки. Автор стверджує, що надійна економічна безпека досягається лише за комплексного і системного підходу до її організації. Особлива увага приділяється інформаційній безпеці, необхідність виділення якої як самостійної складової зростає в умовах інформатизації суспільства.

Одним з основних аспектів економічної безпеки країни є зростання економіки. В цьому контексті М. Criveanu [8], провів дослідження з метою оцінки впливу розвитку електронної комерції на економічне зростання та сталий розвиток у країнах ЄС. Автор проаналізував, як активне використання цифрових технологій підприємствами та розвиток e-commerce можуть сприяти підвищенню ВВП на душу населення та покращенню індексу сталого розвитку. Результати показали, що обидва фактори, цифрова інтенсивність та e-commerce мають позитивний і статистично значущий вплив.

А. Kumar [9], розглядає розвиток електронної комерції (e-commerce) як чинника, що позитивно впливає на глобальний фінансовий ринок. Автор наводить аргументи, що e-commerce сприяє розширенню ринків, підвищенню ефективності бізнес-процесів та зниженню витрат, що в сукупності стимулює збільшення товарообігу, зміцнює логістичні та фінансові потоки, а також підвищує конкуренцію.

У дослідженні О. Федірко та співавторів [10] розглядається вплив електронної комерції на сталий розвиток в Україні, Польщі та Австрії. Дослідження ґрунтується на аналізі, соціально-економічних ефектів електронної комерції, зокрема її впливі на зайнятість та ВВП у цих країнах, особливо в контексті пандемії COVID-19. Дослідження підкреслює значний позитивний вплив інвестицій у електронну комерцію на економічний розвиток і створення робочих місць.

С. Vanescu [11], з співавторами, дослідила, як розвиток електронної комерції та наявність людського капіталу з просунутими технологічними навичками впливають на рівень активності ринку праці в 28 європейських державах у період 2015-2019 років. За допомогою регресійної моделі панельних

даних вони виявили, що електронна комерція та технологічні знання позитивно сприяють зростанню рівня активності на ринку праці, особливо пропонуючи можливості для соціальної інклюзії та подолання технологічного безробіття, як важливого елемента політики підвищення рівня економічної безпеки країни.

Ж. Науге, з співавторами [12], досліджують тренд до повернення промислової та економічної політики, керованої міркуваннями національної безпеки. Автори аналізують, як три ключові економічні сили (США, Китай та Європейський Союз) використовують різні, але паралельні підходи для досягнення технологічного лідерства та економічної безпеки. У статті розглядаються агресивна політика США, орієнтація Китаю на цифрову та технологічну самодостатність та збалансований підхід ЄС до стратегічної автономії.

А. Чайкіна, О. Маслій, та А. Черв'як [13], дослідили, як глобальна цифровізація, впливає на економічну безпеку. Автори аналізують світовий досвід, зокрема європейські стандарти, для визначення ключових механізмів підвищення економічної стійкості України через розвиток кібербезпеки, цифрових компетенцій населення та трансформацію державного управління. Основна увага зосереджена на тому, як цифрова економіка створює нові рушійні сили для зростання, одночасно вимагаючи посилення захисту від кіберзагроз та інноваційних ризиків.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на існуючі наукові напрацювання, в науковій літературі відсутнє комплексне дослідження, яке б повноцінно розкривало вплив електронної комерції на економічну безпеку, з обґрунтуванням факторів, каналів та ефектів такого впливу.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою цього дослідження є формування теоретико-методологічної концепції що обґрунтовує механізми впливу електронної комерції на економічну безпеку країни на основі причинно-наслідкових зв'язків. Основні завдання дослідження передбачають аналіз глобальних тенденцій розвитку електронної комерції, виокремлення базових елементів електронної комерції з характеристикою їх економічного

значення та впливу на економічну безпеку, систематизацію каналів впливу електронної комерції на економічну безпеку, виявлення та обґрунтування ефектів впливу розвитку електронної комерції на економічну безпеку країни.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розвиток електронної комерції у світовому роздрібному товарообороті демонструє стійку та довгострокову трансформацію глобального ринку, що суттєво змінює як економічні процеси, так і поведінкові моделі споживачів. Динаміка частки e-commerce у 2009–2024 рр (з прогнозом на 2025–2027рр). відображає глибокі структурні зрушення, спричинені цифровізацією бізнесу, технологічними інноваціями та еволюцією глобального споживчого середовища, (рис.1).

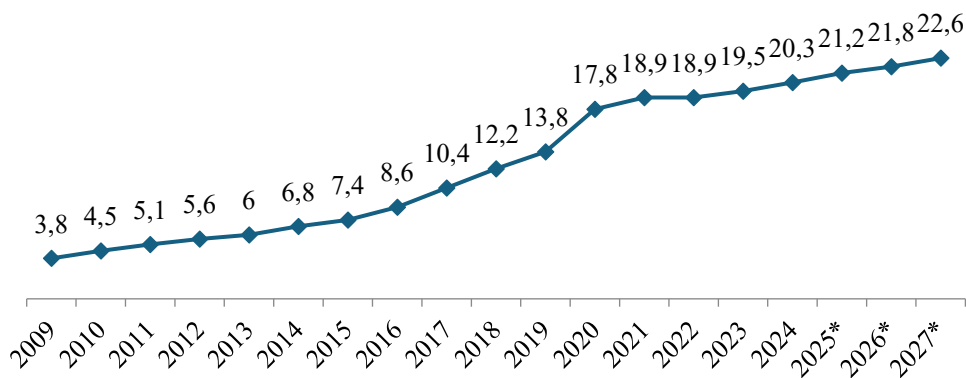

Рис.1. Частка електронної комерції в загальному обсязі роздрібної торгівлі у світі (%)

* прогнозні значення

Джерело: сформовано на основі [14], [15].

Динаміка демонструє, що електронна комерція стала не лише технологічним феноменом, а й стратегічним драйвером розвитку глобального роздрібного ринку. У довгостроковій перспективі електронна комерція перетворюється на базовий механізм функціонування цифрової економіки, визначаючи траєкторію розвитку як окремих національних ринків, так і глобальної економічної системи загалом.

Розширення електронної комерції має комплексний вплив на економічну безпеку національних економік, зумовлюючи як нові можливості, так і стратегічні ризики. Зростання цифрових торговельних операцій підсилює фінансову безпеку завдяки підвищенню прозорості, скороченню тіньового обороту та покращенню податкового адміністрування, що забезпечує стабільні фіскальні надходження та ефективніший контроль за грошовими потоками [16].

Паралельно, розвиток e-commerce стимулює інвестиційну активність, сприяє формуванню інноваційних секторів, розширює внутрішні ринки та підвищує продуктивність бізнесу, що зміцнює економічну конкурентоспроможність і привабливість для іноземного капіталу. Водночас зростання обсягів онлайн-операцій загострює вимоги до кібербезпеки, оскільки збільшується ймовірність кіберзагроз, витоків даних, маніпуляцій цифровими каналами та впливу транснаціональних платформ, що потребує оновлення регуляторної політики й інфраструктури кіберзахисту [17].

Крім того, електронна комерція змінює конкурентне середовище, посилюючи залежність держав від глобальних цифрових корпорацій створює ризики щодо економічного суверенітету та контролю над критично важливими даними. Також, зростання частки електронної комерції трансформує ринок праці, логістичні та фінансові системи, формуючи нові вимоги до державної політики в частині цифрової інклюзії, адаптації підприємництва та пом'якшення соціально-економічних диспропорцій, що визначає електронну комерцію як один із ключових сучасних чинників економічної стійкості держав.

Базовий рівень електронної комерції охоплює ключові підсистеми, які забезпечують здійснення онлайн-операцій, цифровий обмін цінністю, логістичну підтримку, організацію транзакцій та міжнародну інтеграцію. Цей рівень формує інфраструктурне ядро, на якому ґрунтується подальший цифровий розвиток бізнесу та відповідно економіки держави, що обумовлює вплив і на економічну безпеку (таблиця 1). Онлайн-торгівля становить фундамент сучасної цифрової взаємодії між продавцями та покупцями. Її

функціонування базується на електронних інтерфейсах, що дозволяють здійснювати повний цикл купівлі-продажу дистанційно: від пошуку товару до оплати та постачання. Вона трансформує традиційні ринки, зменшує транзакційні витрати, підсилює інформаційну симетрію та розширює доступ до ринків. Онлайн-торгівля стимулює конкуренцію, прискорює товарообіг та сприяє підвищенню податкової бази через зростання прозорих електронних транзакцій.

Таблиця 1

Аналітична таблиця елементів базового рівня електронної комерції

Елемент	Економічне значення	Вплив на економічну безпеку
Онлайн-торгівля	Розширення ринків, зростання конкуренції, підвищення товарообігу	Збільшення прозорості операцій, податкова база, зниження тіньової економіки
Електронні платіжні системи	Оптимізація фінансових потоків, розвиток фін.тех. сегменту	Зменшення ризиків шахрайства, контроль капіталу, зростання доходів бюджету
Маркетплейси	Зниження бар'єрів входу для МСП, підвищення ефективності збуту	Формування прозорих ринків, контроль якості, захист споживачів
Цифрові логістичні системи	Прискорення доставки, зниження витрат, точність запасів	Стійкість постачань, мінімізація логістичних ризиків
Хмарні сервіси для бізнесу	Масштабованість, зниження витрат, швидкість розвитку	Підвищення цифрової стійкості, захищеність даних
Міжнародна транскордонна - торгівля	Розширення експорту, інтеграція у світові ринки	Посилення зовнішньоекономічної безпеки, контроль потоків товарів

Джерело: власна розробка автора

В свою чергу електронні платіжні системи забезпечують інфраструктуру для здійснення миттєвих, надійних та захищених транзакцій у цифровому середовищі. До них належать платіжні шлюзи, електронні гаманці, мобільні платіжні технології, банківські онлайн-сервіси та міжнародні цифрові платформи. Цифрові платіжні системи є основою фінансової інклюзії та підсилюють економічну безпеку через зниження ризиків шахрайства, збільшення податкових надходжень і розвиток фінансово-технологічних

інновацій. В цьому контексті маркетплейси формують цифрові багатосторонні платформи, що забезпечують інтегрований простір для зустрічі покупців та продавців. Вони надають стандартизовану інфраструктуру для розміщення товарів, управління замовленнями, здійснення платежів та логістики. Функціональні характеристики включають масштабованість і мережевий ефект, централізовану систему рейтингів і відгуків, аналітичну підтримку для продавців (Big Data, рекомендаційні алгоритми), автоматизовані маркетингові інструменти. Маркетплейси знижують бар'єри входу для малих суб'єктів господарювання, оптимізують процеси збуту та створюють умови для формування прозорого конкурентного середовища. Цифрові логістичні системи оптимізують витрати, скорочують час доставки, забезпечують простежуваність товарів та підвищують загальну конкурентоспроможність електронної комерції та розвивають конкуренцію в економіці. В свою чергу хмарні рішення оптимізують масштабованість, забезпечують кіберзахист, сприяють гнучкості та прискорюють інновації, що зміцнює цифрову стійкість економічних систем.

Міжнародна електронна торгівля охоплює транскордонний обмін товарами та послугами за допомогою цифрових каналів. Вона інтегрує бізнес у глобальні ринки, розширює експортний потенціал та прискорює взаємодію з іноземними економічними агентами. Так, торгівля, в тому числі електронна, є одним із драйверів інтеграції держави у світові ланцюги доданої вартості та фактором посилення її зовнішньоекономічної безпеки.

Отже, розвиток електронної комерції суттєво трансформує економічні процеси сучасних держав, створюючи як нові можливості для економічного зростання, так і потенційні ризики для економічної безпеки. Вплив е-комерції на безпеку країни відбувається через низку взаємопов'язаних каналів, які можна класифікувати за фінансово-економічним, інформаційним, інвестиційним та соціально-економічним аспектами (рис.1). Фінансово-економічний канал є одним із ключових механізмів, через які розвиток електронної комерції впливає на економічну безпеку держави. Він охоплює

вплив електронних транзакцій, цифрових платіжних систем, онлайн-торгівлі та пов'язаних фінансових процесів на стабільність економіки, прозорість ринків та державні доходи.

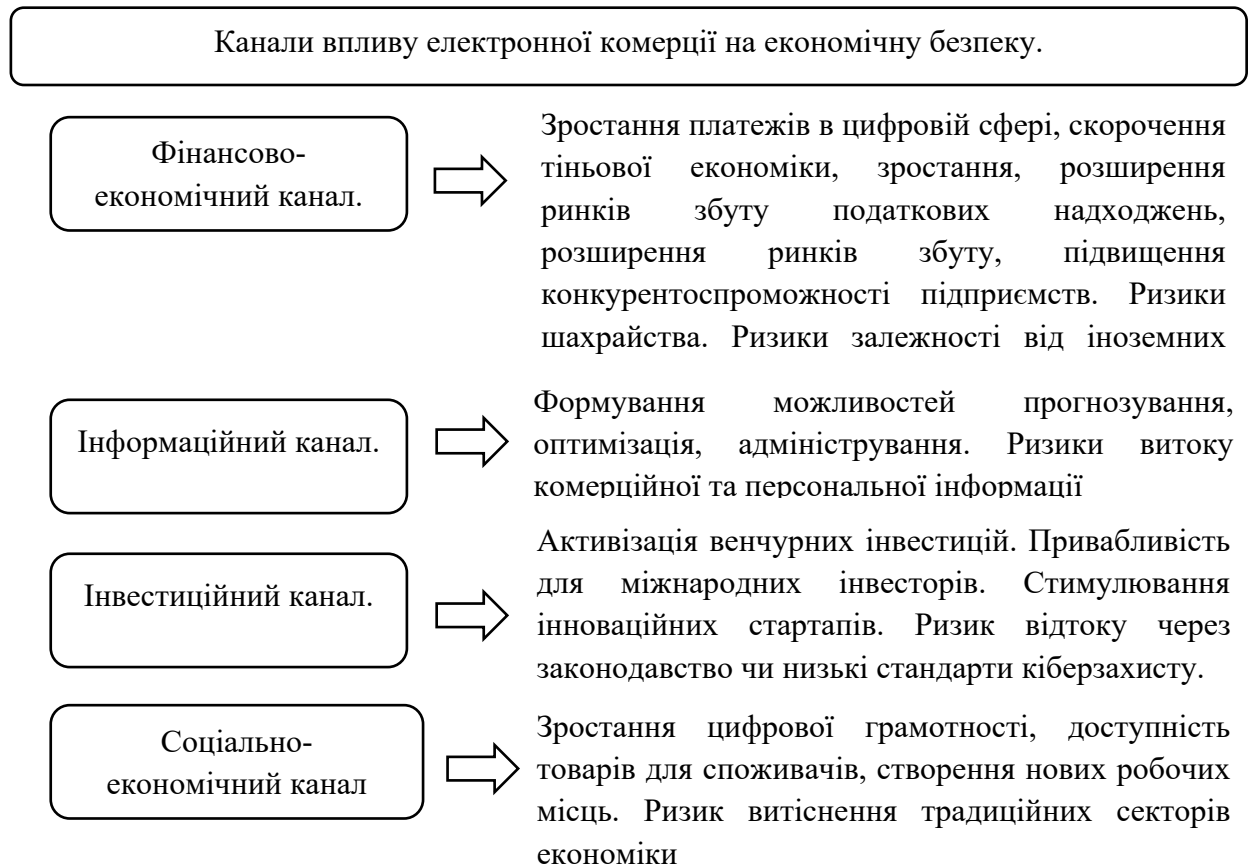

Рис.1. Характеристика каналів впливу електронної комерції на економічну безпеку.

Джерело: власна розробка автора

Електронна комерція стимулює зростання цифрових платежів, що дозволяє скоротити обсяги готівкових та тіньових транзакцій [18, С. 14]. Це забезпечує більш точний облік економічних потоків і збільшує ефективність податкового адміністрування, сприяючи зростанню державних надходжень. Підвищення прозорості фінансових операцій безпосередньо зміцнює економічну безпеку, зменшуючи можливості ухилення від оподаткування та нелегальної діяльності. Крім цього, розвиток е-комерції відкриває нові джерела економічного зростання: розширюються ринки збуту для малого та середнього

бізнесу, зростає експорт товарів та послуг, підвищується конкурентоспроможність національної економіки. Це сприяє стабілізації національної валюти та зміцненню фінансової системи в цілому.

Водночас фінансово-економічний канал несе і певні ризики. Цифровізація транзакцій створює вразливості для кібератак, шахрайства, незаконного відмивання коштів та фінансових махінацій. Якщо ці ризики не контролювати через ефективні системи кіберзахисту та регулювання фінансових потоків, вони можуть підірвати довіру до фінансової системи, знизити надходження до бюджету та поставити під загрозу економічну стабільність країни.

Електронна комерція також безпосередньо формує інформаційне середовище економіки. Масове збирання та обробка даних про споживачів, компанії та ринки дозволяє державі та бізнесу ефективніше прогнозувати економічні тенденції, оптимізувати логістику та податкове адміністрування. Однак інформаційний канал також створює ризики витоку комерційної та персональної інформації, маніпуляцій даними та кіберзагроз, які можуть підірвати економічну безпеку на національному рівні. Е-комерція стимулює інвестиції як у цифрову інфраструктуру (платіжні системи, логістичні платформи, хмарні сервіси), так і у традиційні галузі через інтеграцію нових технологій у бізнес-процеси [19].

Це сприяє підвищенню продуктивності, створенню нових робочих місць та зростанню конкурентоспроможності національної економіки. Разом із тим, інвестиційний канал несе певні ризики: нестабільність ринку електронної комерції, високі технологічні бар'єри та потенційні фінансові спекуляції можуть призвести до втрати інвестицій або фінансової нестабільності окремих секторів. Крім того, відтік капіталу або концентрація інвестицій у вузьких сегментах ринку може створювати загрози для економічної безпеки на національному рівні.

Необхідно відмітити, що електронна комерція сприяє зростанню зайнятості у сфері ІТ (соціальний канал), логістики та обслуговування, а також

розвитку малого та середнього бізнесу. Це зміцнює соціально-економічну стабільність, підвищує рівень доходів населення та знижує ризики економічної нерівності. Проте швидка цифровізація бізнесу може призвести до витіснення традиційних секторів економіки, що створює соціальні ризики та загрози для економічної стабільності в окремих регіонах.

Отже вплив електронної комерції на економічну безпеку держави є багатовимірним і проявляється через низку взаємопов'язаних каналів. У сукупності ці канали формують комплексний вплив електронної комерції на економічну безпеку, тобто вона стає як каталізатором розвитку, так і джерелом нових ризиків (табл. 2).

Таблиця 2

Кінцеві результати впливу розвитку електронної комерції на економічну безпеку

Вплив на економічну безпеку	Умова	Наслідки для економічної безпеки
Підвищення економічної безпеки	Розвинена система кіберзахисту	Зменшення кіберризиків, підвищення стійкості ринку, зростання довіри до цифрової економіки.
	Прозоре регулювання e-commerce	Стабільність ринку, захист конкуренції, зменшення правових ризиків та недобросовісних практик.
	Цифрова доступність	Зростання участі бізнесу і населення в цифровій економіці, зміцнення регіональної стійкості економіки.
	Інтеграція державних сервісів з e-commerce	Підвищення прозорості, ефективності адміністрування, зменшення тіньової діяльності.
Послаблення економічної безпеки	Домінування іноземних платформ	Втрата економічного суверенітету, зростання політичної та економічної вразливості.
	Низький рівень кіберзахисту	Дестабілізація ринку, фінансові втрати, зниження цифрової активності бізнесу і населення.
	Цифрова нерівність	Поглиблення економічних диспропорцій, зниження конкурентоспроможності окремих територій та секторів.
	Зростання тіньової діяльності онлайн	Зменшення податкових надходжень, ризики шахрайства, послаблення державного контролю над цифровими ринками.

Позитивні наслідки передусім проявляються у зміцненні фінансової безпеки, зокрема формалізація значної частини торговельних операцій у

цифровому середовищі підвищує прозорість економічної активності та знижує масштаби тіньового обороту. Розвиток фінансових технологій та сучасних платіжних інструментів сприяє підвищенню ефективності транзакційної інфраструктури, а розширення клієнтської бази й зростання обсягів електронних платежів зміцнює стійкість банківської системи, збільшуючи її інституційну гнучкість і диверсифікацію фінансових потоків. Разом із тим, зростання цифровізації економічних процесів супроводжується формуванням нових загроз економічній безпеці. Одним із найбільш масштабних ризиків є кібервразливість – атаки на платіжні системи, маркетплейси та логістичні платформи призводять до фінансових втрат, компрометації даних і підриву довіри користувачів.

Крім цього, проблемою залишається незахищеність персональної інформації, особливо в сегменті малого онлайн-бізнесу, який часто не дотримується високих стандартів кіберзахисту. Значним структурним ризиком є монополізація цифрових ринків глобальними платформами, що формує залежність національних підприємств від їхніх правил, тарифів і алгоритмів та ускладнює розвиток малих і середніх підприємств через появу нових цифрових бар'єрів входу. Додаткову загрозу становлять технічні збої та кібератаки на інфраструктурних провайдерів, здатні паралізувати значну частину електронної торгівлі та спричинити порушення ланцюгів постачання. Також, залежність держави й бізнесу від іноземних хмарних сервісів та SaaS-платформ створює ризики втрати контролю над критичною цифровою інфраструктурою, що може мати наслідки для національного цифрового суверенітету [20].

Отже розвиток електронної комерції формує складну конфігурацію ефектів для економічної безпеки держави – він здатний істотно зміцнити фінансову та інституційну стійкість, підвищити конкурентоспроможність і глобальну інтегрованість економіки, однак одночасно створює нові уразливості, пов'язані з кіберризиками, ринковою концентрацією та залежністю від цифрової інфраструктури екстериторіального походження. Ефективне управління цим балансом є ключовою умовою формування стійкої й безпечної цифрової економіки.

Висновки. У результаті проведеного дослідження підтверджено, що електронна комерція перетворилася на один із ключових драйверів трансформації сучасної економіки та формування нової конфігурації економічної безпеки держави. Її стрімке поширення супроводжується як суттєвими можливостями для економічного розвитку, так і якісно новими ризиками. Результати аналізу глобальних тенденцій засвідчили, що зростання частки електронної комерції у світовому роздрібному товарообороті є довгостроковим і стійким процесом, який зумовлює структурні зміни у торгівлі, логістиці, фінансовому секторі та цифровій інфраструктурі. Тому, запропоновано теоретико-методологічну концепцію впливу електронної комерції на економічну безпеку, яка охоплює базові елементи e-commerce, канали впливу та кінцеві результати для економічної безпеки держави.

Визначено, що онлайн-торгівля, електронні платіжні системи, маркетплейси, цифрові логістичні рішення, хмарні сервіси та транскордонна електронна торгівля формують ядро цифрової інфраструктури, яке забезпечує ефективність і прозорість економічних процесів та істотно впливає на рівень економічної безпеки. Обґрунтовано, що вплив електронної комерції на економічну безпеку є багатовимірним і реалізується через фінансово-економічний, інформаційний, інвестиційний та соціально-економічний канали. Встановлено, що розвиток електронної комерції здатний, як посилювати, так і послаблювати економічну безпеку. За умов ефективного регулювання, належного кіберзахисту та високої цифрової доступності він підвищує прозорість і стійкість економіки. Натомість слабкий кіберзахист, цифрова нерівність і домінування іноземних платформ створюють ризики, що знижують фінансову стабільність і контроль держави над цифровими ринками.

Результати дослідження підтверджують необхідність комплексної державної політики, спрямованої на балансування переваг і ризиків розвитку електронної комерції з метою забезпечення економічної безпеки країни. Саме це є перспективними напрями подальших наукових досліджень.

Список використаних джерел

1. Шведа Н. М., Краузе О. І. Електронна комерція: сучасний стан та стратегії розвитку. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: Економічні науки.* 2024. №2 (82). URL: <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/45344>
2. Щитов Д. М., Жадько К. С., Мормуль М. Ф. Тенденції розвитку ринку електронної комерції у світі та в Україні. *Наукові перспективи.* 2024. №7 (46), С. 942-954 URL: <http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/bitstream/123456789/6992/1/13585-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-13648-1-10-20240813.pdf>
3. Hendricks, S., Mwarwele, S. D. A systematic literature review on the factors influencing e-commerce adoption in developing countries. *Data and Information Management.* 2024. №8 (1), 100045. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2543925123000190>
4. Слобода А. О., Скоробогатова Н. Є. Аналіз впливу цифрової економіки на конкурентні переваги країни. *Актуальні проблеми економіки та управління.* 2020. Вип. (14). URL: <http://ape.fmm.kpi.ua/article/view/205846>
5. Паршина О.А., Ю.І. Паршин, Ю.В. Савченко. Економічна безпека в умовах діджиталізації: сучасний стан та перспективи розвитку інформаційного суспільства. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.* 2019. № 2 (99). С. 167-174 URL: <https://er.dduvs.edu.ua/bitstream/123456789/3870/1/13.pdf>
6. Ігнатко М., Ігнатко, Я. Розвиток електронної комерції в Україні та її вплив на економіку. *Економічні горизонти.* 2024. № (2-3 (28)). С.206-213. URL: <http://eh.udpu.edu.ua/article/view/310201>
7. Гнатенко В. Основні складові економічної безпеки держави. *Науковий вісник: Державне управління.* 2021. Вип. (1). С. 66-82. URL: http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/nauvisdu_2021_1_6.pdf

8. Criveanu, M. M. Investigating digital intensity and e-commerce as drivers for sustainability and economic growth in the EU countries. *Electronics*, 12(10). 2023. URL: <https://www.mdpi.com/2079-9292/12/10/2318>
9. Kumar, A. E-Commerce: Boon For Global Financial Market. *International Journal of Innovations in Science, Engineering And Management*. 2024. Vol. 2. P. 115-121.
10. Fedirko O., Zatonatska T., Dluhopolskyi O., Londar S. The impact of e-commerce on the sustainable development: case of Ukraine, Poland, and Austria. *In IOP conference series: earth and environmental science*. 2021. Vol. 915 (№ 1). URL: <https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1755-1315/915/1/012023/meta>
11. Bănescu, C. E., Țițan, E., Manea, D. The impact of E-commerce on the labor market. *Sustainability*. 2022. № 14(9). URL: <https://www.mdpi.com/2071-1050/14/9/5086>
12. Hauge, J., Houtzager, B., Hörmann, A. J. The new economic nationalism: industrial policy and national security in the United States, China, and the European Union. *Geoforum*. 2025. № 166. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0016718525001824>
13. Чайкіна А., Маслій О., Черв'як А. Сучасні драйвери підвищення економічної безпеки країни в умовах цифрової трансформації. *Сталий розвиток економіки*. 2024. № 2 (49). С. 307-313. URL: <https://www.economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/979>
14. Retail e-commerce revenue worldwide from 2017 to 2030, by segment. URL: <https://www.statista.com/forecasts/1223973/e-commerce-revenue-worldwide-by-segment>. (дата звернення 14.12.2025)
15. Gvozdytskyi, V. Transforming of traditional commerce into e-commerce: Trends in the world and in Ukraine. *Development Management*. 2023. № 22(1). P. 36-45. URL: https://www.researchgate.net/publication/371750837_Transforming_of_traditional_commerce_into_ecommerce_Trends_in_the_world_and_in_Ukraine

16. Ramadanty, J., Fuadah, L. Taxing the Digital Economy: Bridging the Impact of E-Commerce Tax Regulations on Taxpayer Compliance. *Jurnal Ilmu Sosial Manajemen Akuntansi Dan Bisnis*. 2025. №6. P. 143–156 DOI:10.47747/jismab.v6i2.2744
17. Пугін О. Кіберзагрози у сфері електронної торгівлі: оцінка впливу на економічну безпеку підприємств. *Цифрова економіка та економічна безпека : науково-практичний журнал*. 2025. № 2 (17). С. 142–146. URL: <https://repository.sspu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c75fc997-b426-4291-bbba-5f62bdedc55b/content>
18. Schneider, F., Kearney, A. T. The shadow economy in Europe. *Johannes Kepler Universitat*. 2013. URL: <https://static.ecestaticos.com/file/bc4/e25/7cb/bc4e257cb0ee735c63089d46abce9f28.pdf>
19. Chan, B., Al-Hawamdeh, S. The development of e-commerce in Singapore: The impact of government initiatives. *Business process management journal*. 2002. № 8(3). P. 278-288. URL: <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/14637150210428970/full/html>
20. Решетов С., Полусмяк, Ю. Вплив цифрової трансформації економіки на економічну безпеку. *Management and entrepreneurship: trends of development* 2022. № 4(22). С. 8-16. URL: <https://management-journal.org.ua/index.php/journal/article/view/406/207>.